

Vuoden 2025 talousarvio ja vuosien 2024-2026 taloussuunnitelma

KH 12.08.2024 § 131

1) Taustaa edellisvuosilta ja kuluvan vuoden 2024 tilanne

Kokemäen kaupungin vuoden 2023 tilinpäätös oli 1,86 M€ ylijäämäinen ja sen myötä kaupungin taseessa ollut 4,57 M€:n ylijäämä kasvoi. Kumulatiivisen ylijäämän suuruus on nyt 6,45 M€. Ylijäämän syntymiseen ovat vaikuttaneet olennaisesti valtion toimenpiteet kuntatalouden turvaamiseksi koronapandemian johdosta vuosina 2020-2022 sekä vuoden 2023 alussa tilitetyt verohännät, jolloin tilitettiin vuoden 2022 veroja vanhoilla veroprosenteilla/jako-osuuksilla. Kaupungin toimintamenojen maltillinen kehittyminen vuosina 2020-2022 on myös omalta osaltaan vaikuttanut kumulatiivisen ylijäämän syntymiseen.

Kuluvan vuoden talousarvio on laadittu siten, että tulos olisi noin 620 000 euroa alijäämäinen. Elokuussa laadittu vuoden 2024 tulosennuste on noin 730 000 euroa alijäämäinen. Ennuste on laadittu toteutuman 1-6/2024 perusteella.

2) Kuntalain määräykset talousarviosta ja taloussuunnitelmasta sekä kaupungin oma ohje

Kuntalain 110 §:n mukaan ”Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja talousenhoidossa on noudatettava talousarviota. Edellä 3 momentissa säädettyä alijäämän kattamisvelvollisuutta sovelletaan myös kuntayhtymiin.

Kokemäen kaupunginhallitus on omalta osaltaan hyväksynyt seuraavan talousarvion laadintaohjeen: *”Taseeseen kertynyt ylijäämä ei mahdollista tietoista alijäämäisten budjettien laatimista suunnittelukaudella. Lähtökohtana on pidettävä, että kertyneen ylijäämän avulla mahdollistetaan kulloisenakin tilivuotena mahdollisesti syntyvän alijäämän kattaminen.*

Ottaen huomioon edellä mainitut asiakokonaisuudet kaupunginhallitus tulee jatkamaan talouslinjaa, jossa talouden toimintamenot tullaan määrittelemään tulojen mukaisiksi siten, että taseen kumulatiivinen ylijäämä säilyy.”

Kaupunginhallitus on hyväksynyt yllämainitun ohjeen sekä huhtikuussa 2023 (11.4.2023 § 107) että maaliskuussa 2024 (25.3.2024 § 58) hyväksyessään vuosien 2022 ja 2023 tilinpäätöksen.

Hyväksyessään vuoden 2023 tilinpäätöksen kaupunginhallitus lausui samoin seuraavaa:

”Kokemäen kaupunki on vuoden 2024 talousarviossa arvioinut vuodelle 2025 valtionosuuksien ja verotulojen yhteismääräksi 19,64 M€. Kaupungin asukasluku on vähentynyt arvioitua enemmän ja valtionosuuden arviointiin sisältyy TE24-uudistuksen ja sotesiirron johdosta normaalia enemmän epävarmuutta. Edellä olevan johdosta kaupunginhallitus tulee antamaan vuodelle 2025 tiukan talouskehysten, jotta nyt kertynyttä ylijäämää ei heti käytettäisi. Tiukkaa talouskehystä tulee puoltamaan myös se, että toimintatuotot tulevat laskemaan olennaisesti vuonna 2025, jos ja kun Satakunnan hyvinvointialue tulee toteuttamaan valmistelussaan mainitsemat Kokemäkeä koskevat vuokrasopimusten irtisanomiset. Terveysaseman ja Henrikinhovin vuokratulot ovat vuositasolla yhteensä noin 1,1 M€, joten näiden tulojen mahdollinen menettäminen on olennaista, sillä ne ovat noin 25 % kaupungin kaikista toimintatuotoista.

Ottaen huomioon edellä mainitut asiakokonaisuudet kaupunginhallitus tulee jatkamaan talouslinjaa, jossa talouden toimintamenot tullaan määrittelemään tulojen mukaisiksi siten, että taseen kumulatiivinen ylijäämä säilyy. Kaupunginhallitus tulee ko. tavoitteen saavuttamiseksi/ylläpitämiseksi pidättäytymään suurista taloudellisista riskeistä.

Edellä mainitun lisäksi kaupunginhallitus tulee jatkossa huomioimaan ne taloudelliset riskit, joita sisältyy kaupungin kiinteistöihin. Tällaisia riskejä ovat kiinteistöjen suuri määrä, vajaakäyttö, syntynyt korjausvelka sekä liian korkeat tasearvot. Kaupunginhallitus pitää edelleen tärkeänä, että rakennusten luopumisessa edetään vahvistetun selvityksen mukaisesti.

Valtiontalous on velkaantunut vuosien 2020-2023 aikana huomattavasti ja sitä tultaneen lähivuosina sopeuttamaan huomattavasti. Sopeutustoimet todennäköisesti kohdistuvat myös kuntien talouteen. Tämän johdosta Kokemäen kaupungin taloudenhoidossa tullaan noudattamaan tarkkaavaisuutta ja pidättäytymään ei-välttämättömistä menoista.”

3) Verotulojen ja valtionosuuksien arviointi vuodelle 2025

Verotulojen ja valtionosuuksien oikeamääräinen ja realistinen arviointi on talousarvion laadinnan osalta ensiarvoisen tärkeää, sillä mainitut tulot kattavat lähes 90 % käyttötalouden kaikista toimintakuluista. Sote-uudistuksen jälkeen verotulojen merkitys on yhä kasvanut, ne kattavat yksinomaan noin 72 % käyttötalouden toimintakuluista.

Lautakunnille/osastoille jaettavan menokehysten suuruus perustuu siten käytännössä verotulojen ja valtionosuuksien määrän arviointiin ja niissä tapahtuviin muutoksiin.

Liitteenä on taulukko, jossa on yksityiskohtaisesti arvioitu verotulojen ja valtionosuuksien laskennalliset määrät. Arviot perustuvat kunnan omiin, Kuntaliiton, eri ennustelaitosten ja verohallinnon ennusteisiin.

4) Toimintatuottojen ja –kulujen arviointia vuodelle 2025

Toimintatuottojen arvioinnissa on huomioitu vähenevät vuokratulot. Nykytiedon mukaan vähennys on noin 700 000 euroa vuodessa.

Vuonna 2022 solmittu kunnallinen virka- ja työehtosopimuksen sopimusratkaisu on kolmivuotinen ajalle 1.5.2022–30.4.2025. Vuoden 2025 palkkaratkaisuista ei ole vielä tietoa, mutta alustavissa ennusteissa ansiotason muutoksena on pidetty noin 3 %:n kasvua. Samaisessa ennusteessa inflaation on arvioitu olevan noin 1,6 % ja korkotason noin 3,0 % (10 pitkä korko sekä 3 kk euribor).

Kokemäen osalta noin 3 % palkkaratkaisu tarkoittaa vuoden 2025 osalta noin 380 000 euron kustannusnousua henkilöstömenoissa.

Vuodelle 2025 ennustelaitokset arvioivat, että kuluttajahintojen muutos olisi 1,6 %. Kyseinen muutos lisäisi kaupungin toimintamenoja noin 130 000 euroa vuodessa.

TE-uudistuksen on arvioitu lisäävän toimintamenoja noin 900 000 eurolla ja uudistuksen johdosta valtionosuuksien kasvu olisi noin 750 000 euroa.

Edellä olevat arviot on kaikki huomioitu vuoden tuloslaskelmakehyksessä. Näiden ja erillisessä liitteessä olevien verotulojen ja valtionosuusarvioiden mukaisesti laskettuna vuoden tuloslaskelma-arvio osoittaa noin 1,7 M€ alijäämää.

5) Lautakunnille jaettava kehys

Jotta pidettäisiin kiinni kaupunginhallituksen asettamasta ohjeesta (= Taseeseen kertynyt ylijäämä ei mahdollista tietoista alijäämäisten budjettien laatimista suunnittelukaudella), voi toimintakate eli lautakunnille jaettava kehys olla noin 16,6 M€ (18,2–1,7 M€) eli noin 350 000 euroa suurempi kuin vuoden 2024 talousarvion toimintakate. Edellä mainitut tiedossa olevat kustannusnousupaineet huomioiden mainittu 16,6 M€ kehys on äärettömän tiukka eikä sen toteuttaminen ole realistista.

Lisätietoja antaa	Kaupunginjohtaja Teemu Nieminen, puh. 040 488 6100 ja talousjohtaja Tauno Mäkinen, puh. 040 488 6120.
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Teemu Nieminen
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää 1. hyväksyä esittelytekstin ja liitteen mukaisen vuoden 2025 talousarviokehyyksen perustelut ja laskentatekijät; 2. jakaa osastoille 17,35 M€ kehyyksen (toimintakate); 3. että kehys jaetaan osastoille esitetyssä muodossa, jossa olennaiset muutokset on huomioitu, kuitenkin siten, että kaupungin vuoden 2025 alijäämä olisi 0,77 M€.
Käsittely	Marko Lahtinen poistui tämän pykälän käsittelyn aikana klo 9.27.
Päätös	Kaupunginhallitus hyväksyi kaupunginjohtajan päätösehdotuksen yksimielisesti.

Vuoden 2025 talousarvion laatimiseksi lautakunnat ovat jättäneet talousarvioehdotuksensa ajallaan, jonka jälkeen ehdotuksia on työstetty edelleen keskushallinnossa ja tehty lähinnä teknisiä tarkistuksia ja täsmäytyksiä. Valtuustoryhmien puheenjohtajat ja johtoryhmä ovat 9.10.2024 kokoontuneet ja käsitelleet talousarvioehdotusta.

Lautakuntien antamien, taloushallinnon muuttamien ja täsmäyttämien ja 30.9.2024 pidetyn kokouksen jälkeen vuoden 2025 talousarvioehdotus on noin 0,77 M€ alijäämäinen.

Kaupunginjohtaja ja talousjohtaja esittelevät kokouksessa vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2026-2027 taloussuunnitelman valmistelutilannetta.

Lisätietoja antaa	Talousjohtaja Tauno Mäkinen, puh. 040 488 6120.
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Teemu Nieminen
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus tutustuu valmistelussa olevaan talousarvioon ja taloussuunnitelmaan ja antaa tarvittavat ohjeet ja tarkennukset jatkovalmisteluun.
Päätös	Kaupunginhallitus hyväksyi kaupunginjohtajan päätösehdotuksen yksimielisesti.

Yhtmk 31.10.2024 § 23

Talousjohtaja esittelee kokouksessa vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2026-2027 taloussuunnitelman valmistelutilannetta.

Lisätietoja antaa	Hallintojohtaja Katja Törrönen puh. 040 488 6101.
Esittelijä	Hallintojohtaja Katja Törrönen
Päätösehdotus	Yhteistyötoimikunta merkitsee tiedoksi vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2026-2027 taloussuunnitelman valmistelutilanteen.
Päätös	Yhteistyötoimikunta hyväksyi hallintojohtajan päätösehdotuksen yksimielisesti.

KH 18.11.2024 § 208

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 11.11.2024 vahvistanut tuloveroprosentin ja entiset kiinteistöveroprosentit vuodelle 2025.

Talousarvion valmistelua on jatkettu edellisen kaupunginhallituksen käsittelyn ja veroprosenttien vahvistamisen jälkeen ja siihen on tehty sen jälkeen lähinnä teknisiä muutoksia.

Vuoden 2025 talousarvio ei sisällä olennaisia uusia palveluja eikä myöskään olennaisia palveluja heikentäviä toimenpiteitä. Muutokset on kirjattu lukukohtaan ”3.6. Talousarvioon sisältyvät palvelutarjonta- tai muut huomioitavat muutokset”.

Talousarvioesityksen toimintakate (=nettokäyttötalousmenot) on 17,86 M€ eli 1,6 M€ (10 %) vuoden 2024 talousarviota suurempi. Nettokäyttötalousmenojen suuri kasvu on seurausta kahdesta osakokonaisuudesta. Kuntien vastuulle siirtyy TE24-uudistuksen johdosta työllisyyden hoidon kustannukset sekä työttömyysetuuskulujen maksuvelvollisuus kasvaa. Toinen merkittävä tekijä, joka vaikuttaa nettokäyttötalousmenojen kasvuun, on sosiaali- ja terveystoimen kiinteistöistä saatavien vuokratulojen väheneminen.

Kunnallisverotuloksi on arvioitu 12,2 M€. Arvioon on päädytty Kuntaliiton kuntakohtaisen verokehikon perusteella. Olettamuksena on, että Kokemäen asukasluku vähenee edelleen ja tämän johdosta kunnallisverotulojen kasvu on hyvinkin maltillinen. Kunnallisverotulojen kasvussa on huomioitu ansiotulovähennyksen poistaminen, mikä lisää verokertymää noin 0,5 M€.

Vuoden 2025 valtionosuudet tulevat olemaan noin 3,57 M€ eli 0,8 M€ suuremmat kuin vuonna 2024. Valtionosuuksien kasvuun vaikuttaa olennaisesti TE24-uudistuksen johdosta tuleva lisäys, noin 1,0 M€. Valtionosuuksia puolestaan vähentää edellä mainitun kunnallisverotuloja kasvattavan ansiotulovähennyksen poiston kuittaaminen samansuuruisena.

Talousarvioesityksen vuosikate on 1,54 M€ ja se ei riitä poistojen ja mahdollisten arvonalennusten (2,3 M€) kattamiseen. Tilikauden arvioitu tulos on siten 0,75 M€ alijäämäinen.

Investointimäärärahoja on varattu vuodelle 2025 yhteensä 6,5 M€ (netto). Investointeihin sisältyy useita ehdollisia määrärahavaroja. Vuodelle 2025 budjetoitujen ehdollisten investointihankkeiden määrä on noin 2,5 M€.

Mikäli kaikki investoinnit toteutuisivat, kasvaisi kaupungin lainamäärä. Lainamäärä olisi tällöin vuoden 2025 lopussa 24,7 M€ eli noin 3 774 euroa/asukas. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä lainamäärä oli 20 M€ eli noin 3 012 euroa/asukas.

Vuosien 2025-2027 taloussuunnitelma on laadittu syksyn 2023 aikana käytettävissä olevilla tiedoilla. Taloussuunnitelma on laadittu siten, että laskelmissa on pyritty saamaan käyttöön olennainen tieto sekä valtiovarainministeriön että Kuntaliiton laskelmista.

Vuosien 2025–2027 taloussuunnitelma on laadittu seuraavilla toteutumaennusteilla/oletuksilla:

a) Toimintakate kasvaa suunnitelmavuotena 2026 noin 2,5 % ja vuonna 2027 noin 2 %.

b) Tuloveroprosenttia korotetaan 0,5 %-yksikköä nykyisestä 9,2 %:sta vuonna 2026.

c) Asukasmäärän vuosittaiseksi vähennykseksi on arvioitu noin 80-90 henkilöä. Arvio perustuu edeltävien vuosien toteutumaan ja tilastokeskuksen laatimaan ennusteeseen. Asukasmäärän vähenemisen myötä vuosittaiseksi ansiotulojen kasvuksi jää noin 1,6 %/v. Mikäli asukasmäärä pysyisi seuraavat

kolme vuotta nykyisellä tasolla, olisi vuosien 2025–2027 yhteenlaskettu kunnallisverotulokertymä noin 0,94 M€ nykyistä suurempi.

d) Vuodelle 2026 on kirjattu tehtäväksi noin 0,97 M€ alaskirjaus, koska kaupunki myy omistamansa Henrikinhovin tasearvoa alemmalla hinnalla perustettavalle kiinteistöosakeyhtiölle. Kaupunki on sopinut hyvinvointialueen kanssa Henrikinhovin tulevasta vuokratasosta.

e) Vuodelle 2027 on kirjattu 0,5 M€ alaskirjaus. Kirjaus on tehtävä, koska Kokemäen terveyskeskus jää vuoden 2025 aikana lähes tyhjäksi ja sen tulevaisuudessa kerryttämä tulo on pysyvästi poistamatonta hankintamenoa eli tasearvoa pienempi. Terveyskeskusrakennuksen tasearvo on noin 1,05 M€.

f) Valtionosuudet on arvioitu valtionvarainministeriön tietojen pohjalta ja ne pitävät sisällään muun muassa marraskuussa 2023 esitetyn noin 80 €/asukas sisältäneen valtionosuustarkistuksen jaksottamisen vuosille 2025-2027.

g) Korkotasoksi suunnitelmakaudella on pitkien korkojen osalta arvioitu noin 2,5 %.

Vuosien 2025-2027 alijäämäennuste on yhteensä 2,9 M€, joten taseeseen kertynyt ylijäämä tulee pieneneään olennaisesti.

Lisätietoja antaa	Talousjohtaja Tauno Mäkinen, puh. 040 4886 120.
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Teemu Nieminen
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että se päättää hyväksyä liitteenä olevan ehdotuksen Kokemäen kaupungin vuoden 2025 talousarvioksi ja vuosien 2025-2027 taloussuunnitelmaksi. Kaupunginhallitus päättää antaa talousjohtajalle valtuudet tehdä oikaisuluonteisia korjauksia talousarvioon ja taloussuunnitelmaan.
Käsittely	Keskustelun aikana Arto Perttula esitti, että: ”Perhepäivähoitajien määrää ei vähennetä eikä yhdistysavustuksista leikata”. Soile Ojala-Seppä kannatti Perttulan ehdotusta. Puheenjohtajan tiedustellessa, voiko kaupunginhallitus hyväksyä Perttulan muutosehdotuksen yksimielisesti, kaupunginhallitus ei ollut valmis hyväksymään muutosehdotusta yksimielisesti. Näin ollen puheenjohtaja totesi, että asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja teki seuraavan äänestys ehdotuksen: ne, jotka ovat pohjaehdotuksen kannalla, äänestävät JAA, ja ne, jotka ovat Perttulan muutosehdotuksen kannalla, äänestävät EI. Äänestys ehdotus hyväksyttiin. Äänestyksessä annettiin 7 JAA-ääntä (Huhtanen, Juutilainen, Mekkonen, Nevala, Prinkkala, Tuominen, Seppälä) ja 2 EI-ääntä (Ojala-Seppä, Perttula). Puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen hyväksyneen esittelijän pohjaehdotuksen. Talousjohtaja Tauno Mäkinen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen.
Päätös	Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että se päättää hyväksyä liitteenä olevan ehdotuksen Kokemäen kaupungin vuoden 2025 talousarvioksi ja vuosien 2025-2027 taloussuunnitelmaksi.

Kaupunginhallitus päätti antaa talousjohtajalle valtuudet tehdä oikaisuluonteisia korjauksia talousarvioon ja taloussuunnitelmaan.

KV 09.12.2024 § 49
92/02.02.00/2024

Lisätietoja antaa	Kaupunginjohtaja Teemu Nieminen, puh. 040 488 6100 ja talousjohtaja Tauno Mäkinen, puh. 040 488 6120.
Päätösehdotus	Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä liitteenä olevan ehdotuksen Kokemäen kaupungin vuoden 2025 talousarvioksi ja vuosien 2025-2027 taloussuunnitelmaksi.
Käsittely	Puheenjohtaja totesi käydyn keskustelun ja kiitti ryhmiä käytetyistä puheenvuoroista. Puheenjohtaja totesi keskustelun aikana Arto Perttulan esittäneen, että: "Perhepäivähoitajien määrää (4 hlö) ei vähennetä eikä yhdistysavustuksista leikata". Esityksen kustannusvaikutus on 22.000 euron lisäys esitettyyn talousarvioon. Soile Ojala-Seppä kannatti Perttulan ehdotusta. Puheenjohtaja totesi, että asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja teki seuraavan äänestusehdotuksen: ne, jotka ovat pohjaehdotuksen kannalla, äänestävät JAA, ja ne, jotka ovat Perttulan muutosehdotuksen kannalla, äänestävät EI. Äänestusehdotus hyväksyttiin. Äänestyksessä annettiin 22 JAA-ääntä ja 5 EI-ääntä. Puheenjohtaja totesi kaupunginvaltuuston hyväksyneen esittelijän pohjaehdotuksen.
Päätös	Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunginhallituksen päätösesityksen.